

YABANCI DİL EĞİTİMİNDE BİREYSEL FARKLILIKLARA BİR ÇÖZÜM ÖNERİSİ: YARATICI DRAMA YÖNTEMİ VE ETKİNLİKLERİ

Senem SOYER*

Öz

Eğitim öğretim sürecini etkileyen yaş, hazır bulunuşluluk düzeyi ve sosyo-ekonomik faktörler gibi bazı öğrenici özellikleri vardır. Öğrenen bireyler kimi yönlerden benzer özelliklere sahip olsalar da öğrenme stili olarak ifade edilen durum, bireysel farklılıklara vurgu yapmaktadır.

Sınıf ortamında aynı topluma ait farklı kesimlerden çok sayıda öğrenci bir araya gelmektedir. Sosyo-kültürel farklılıkların yanı sıra bireysel farklılıkların eğitim öğretim sürecinde en aza indirgenmesi hedeflerden biridir ve kazanımlar bakımından olduğu gibi bireylerin kişisel gelişimleri ve kendilerini ifade edebilmeleri açısından da önemlidir.

Bu çalışmada ikinci yabancı dil olarak Arapçanın öğretiminde yaratıcı drama yöntemi ele alınacaktır. Arapça öğrenen bireylerin bireysel farklılıklarını en aza indirmede yaratıcı dramanın yöntem olarak kullanılmasının etkileri araştırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Eğitimde yaratıcı drama, Arapça öğretimi, İkinci dil, Rubâ‘i bablar

A Solution For Individual Differences In Language Teaching, Creative Drama And Its Activities

Abstract

There are some properties of students that effect education process, such as age, readiness level, socio-economic factors etc. Learners may have similar properties in some respects, but the thing called as ‘learning style’ points out to individual differences.

In a classroom there are lots of students from different sections of same society. Minimising individual differences, alongside with socio-cultural consciousness is one of our aim, which is also important for self-improvement and expressing oneself.

In this work we will mention creative drama as a way of teaching Arabic as a second foreign language. We will search for the effects of creative drama on minimizing individual differences of Arabic learners.

Keywords: Creative Drama in Education, Arabic Language Teaching, Second Language, Rubaies

* Yard. Doç. Dr., Kırıkkale Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Mütercim Tercümanlık (Arapça) Anabilim Dalı, (e-posta: senemsoyer@gmail.com).

Giriş

Günümüzde eğitim sürecinde artık bilgiyi aktarma yerine bireyi aktif kılan, yaparak yaşayarak öğrenme sürecinin kullanılmasını savunan bir değişim yaşanmaktadır. Yaratıcı drama yöntemi yenilikçi eğitim ortamının önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Çünkü yaratıcı drama süreci yenilikleri takip eden, özgün bir süreçtir. Ayrıca üretmeyi esas alma özelliği bakımından öğretim aşamasında öne çıkmaktadır. Bunlara ek olarak gerçek hayatla doğrudan ilişkilendirilmesi, oyunsu süreçler yoluyla dikkatin devamlılığının en üst düzeyde sağlanması bu yöntemin tercih edilme nedenlerinden birkaçıdır. Yaratıcı drama ile eğitim süreci çok uyaranlı bir süreçtir.

Bu çalışmada odağın yaratıcı drama yöntemi üzerine yoğunlaşması öğrenme stilleri ve farklılıklarına alternatif bir yöntem olarak görülmesindedir. *“Öğrenme stili”, bireyin öğrenmeye yönelik eğilimlerini ya da tercihlerini gösteren özelliklerdir. Eğitim sürecinde bireylerin kazanmaları beklenen ve öğrenme stilleri kadar önemli olan bir başka kavram, en genel biçimiyle, üst düzeyde bilişsel becerileri gerektiren, karmaşık ve kapsamlı bir süreç olarak tanımlanan “eleştirel düşünme”dir. Bu sürecin, bireylerin hem akademik hem de günlük yaşamları için önemli ve gerekli olduğu kabul edilmektedir”* (Güven, Kürüm, 2006;76). Bu bilgilerden hareketle yaratıcı dramının hedeflerinden biri olan eleştirel düşünme ve sorgulama yetisi kazandırmak da eğitim öğretim hedefleri ile uyum göstermektedir.

Bireylerin öğrenme sürecinde büyük rolü olan algılama, bilgiyi düzenleme, bilgiyi kendine mal etme ve önceden edinilmiş bilgilerle yeni bilginin ilişkilendirilmesi yetenekleri öğrenmeyi gerçekleştirmektedir. Gregorc’un öğrenme stillerine göre öğrenciler, somut ardışık, soyut ardışık, somut random ve soyut random öğrenme stillerine sahiptirler (Ekici, 2002). Bu durum da eğitim sürecinde öğretim yöntem ve teknik çeşitliliğinin gerekliliğini ortaya koymaktadır. Aynı zamanda bireysel farklılıklara vurgu yapması bakımından önem taşımaktadır.

Bireysel farklılıklar konusu ise eğitim-öğretimde büyük öneme sahiptir. *“Bireysel farklılıklar; öğrenciler arasındaki bilişsel, duyuşsal ve devinışsel ayrımları içerir. Bunlar bireyin kalıtım özellikleri yanı sıra onun çevresiyle olan etkileşimi sonucu kendisinde oluşan fiziksel ya da kültürel değişimlerdir”*(Üstündağ, 2010;145).

Yaratıcı drama yöntemi öğretim sürecinde öğrenciyi aktif kılarak ve yaparak-yaşayarak öğrenmeye olanak vermesi bakımından etkili bir yöntem olarak öne çıkmaktadır. “*Yaratıcı drama; bir grubu oluşturan üyelerin yaşam deneyimlerinden yola çıkarak, bir amacın, düşüncenin, doğaçlama, rol oynama (rol alma) vd. tekniklerden yararlanarak canlandırılmasıdır. Bu canlandırma süreçleri deneyimli bir lider/öğretmen eşliğinde yürütülürken kendiliğindenliğe (spontaniteye), şimdi ve burada ilkesine, -miş gibi yapmaya dayalıdır ve yaratıcı drama, oyunun genel özelliklerinden doğrudan yararlanır*” (Adıgüzel, 2014:43). San’ın tanımladığına göre yaratıcı drama ise; “*önceden yazılmış hazır bir metin olmaksızın, katılımcıların kendi yaratıcı buluşları, özgün düşünceleri, öznel anıları ve bilgilerine dayanarak oluşturdukları eylem durumları ve doğaçlama canlandırmalarıdır*” (San’dan Akt. Üstündağ, 2010; 146).

Klasik kitaplarda “benât el-erbaa‘ olarak da anılan kökü dört harfli isimler ve fiiller vardır (Atallah, 2005; 31). Bu çalışmanın konusu olan Arapçada ruba‘î bablar, “sulâsînin mezidi olan bir harfle artırılmış ruba‘î bablar” konusudur. Burada ruba‘î bablardan kasıt, bir harfle artırılmış sulasî mezid fiillerdir. Fiillerin kökünü bulma, sözlükte kelimenin anlamını bulabilme, formlara uygun olarak kelime türetip dili etkili kullanabilme ve ifadeleri doğru anlamlandırma bakımlarından bu konu önem taşımaktadır. Bu konunun öğretiminde dilbilgisi kuralları verilip, öğrencileri ezbere yönlendirmek yerine oyun ve uygulamalarla kuralları öğrencilere sezdirmek ve keşfederek öğrenmeyi gerçekleştirmek hedeflenmiştir. Öğrencilerin sıklıkla zorlandıkları konulardan biri olan bablar konusu öğretiminde yaratıcı drama yöntem olarak kullanılmış ve etkileri araştırılmıştır.

Öğretim sürecinde her disiplin alanında olduğu gibi yabancı dil eğitiminde de edinilen bilgi ve becerilerin kalıcı davranışlara dönüşmesi hedefler arasında yer almaktadır. Yaratıcı dramanın ilk hedeflerinden biri katılımcılar arasında ilk andan itibaren iletişim kurulması ve ilişkilerin güçlendirilmesidir. Bu hedef ile yabancı dil derslerinin hedeflerinden biri olan “öğrenilen yabancı dilde iletişim kurulması” hedefi örtüşmektedir. Yaratıcı dramanın yöntem olarak kullanıldığı dil dersleri için amaçlar şu şekilde belirlenebilir:

- Kelime bilgisini artırma ve kalıcılığını sağlama
- Düşünceleri sözlü ve yazılı olarak düzgün bir şekilde ifade edebilme
- Öğrenilen yabancı dili kullanmada kendine güven duyma

YABANCI DİL EĞİTİMİNDE BİREYSEL FARKLILIKLARA BİR ÇÖZÜM ÖNERİSİ

- Dilin dört temel becerisinde (dinleme, konuşma, okuma, yazma) gelişme gösterme.

“Çağdaş insanı yetiştirmede, etkili, kalıcı, ilgi çekici ve verimli bir öğretim yöntemi olarak kullanılan drama yönteminin, öğrenenin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel bir bütünlük içerisinde bireysel gelişimini sağlamasının yanında, dilini tam ve doğru olarak kullanarak kendini ifade etmesini sağlayabilmesi amacıyla “öğretim yöntemi” olarak, eğitim sisteminde önemli bir yer tuttuğunu belirtmek gerekmektedir” (San’dan Akt: Yaman, 2005;468). Eğitim öğretimin her disiplin alanı için özellikle de yabancı dil eğitiminde yaratıcı drama geniş bir uygulama alanına sahiptir.

Maden’in de belirttiği gibi *“Drama süreci oyun üzerine kurulu bir eylem sanatıdır. Bu nedenle drama oyunu süreçlerle bireye özgür ifade imkanı sunar. Oyun çocuğun gördüklerini, izlediklerini ve hayal ettiklerini yansıtır. İnsan hayatının ayrılmaz bir parçası olan oyun, öğrenmelerimizin birincil kaynağıdır”*(Maden, 2010;506).

Yaratıcı drama bir yöntem olarak kullanıldığında öğretmen ve öğrencinin görevlerinde bazı farklılıklar göze çarpmaktadır. Geleneksel yöntemlerden farklı olarak öğretmen, konuya uygun hedefler belirler ve bu hedefleri gerçekleştirmeye yönelik uygulama ve etkinliklerle bir ders yapılandırır. Öğretmen yeni bilgilerin öğrenci için anlaşılabilir olmasını ve bu bilgilerin uygun bağlam içinde öğrenciye sunulmasını sağlar. Uygulama ve alıştırmalar hem dersin hedeflerine yönelik hem de öğrenciyi dili kullanmaya teşvik edici nitelikte olmalıdır. Öğrenci ise edindiği bilgileri kendine mal etmeye, bu bilgiler doğrultusunda dili kullanmaya çabalamalıdır. Öğretmen bu süreci iyi yapılandırmalı ve kontrol etmelidir. Ayrıca gerektiğinde öğrenciye uygun dönütler vererek doğru öğrenmenin gerçekleşmesini sağlamalıdır. Yaratıcı dramayı yöntem olarak kullanan öğretmene büyük sorumluluklar düşmektedir. Çünkü öğretmen, öğrenci grubunun yaş ve düzeylerine göre hedef ve ihtiyaçları belirlemekte, bunlarla bağlantılı canlandırma ve grup çalışmaları planlamaktadır (Paker, 2015;197-200).

Drama Ders Planı:

Ders: Arapça

Düzey: Üniversite öğrencileri

Kazanım: Sulâsînin mezidi olan bir harfle artırılmış rubâ‘î babları öğrenir. Bu babların farklı formlarını (إفعال – تفعیل – مفاعلة) ifade eder.

Konu: Sulâsînin mezidi olan bir harfle artırılmış rubâ‘î bablar

Öğrenci sayısı: 16 öğrenci (8 kız-8 erkek)

Yer: Kırıkkale Üniversitesi Fen-Ede. Fak.

Süre: 90 dakika

Teknik: Doğaçlama, rol oynama

Araç-gereç: Durum kartları, renkli kartonlar, kalem, kâğıt, müzik çalar

A- Hazırlık-Isınma:

Öğrenciler mekânda müzik eşliğinde yürürler. Lider, üzerinde sulâsî mezid bablardan farklı formlarda örnek kelimelerin yazıldığı kâğıtları öğrencilere dağıtır. Öğrencilerden bunları okumalarını ve arkadaşları ile değiştirmelerini ister. Aynı zamanda öğrencilerden okudukları kelimelerin anlamını da tahmin etmelerini ister.

Ara değerlendirme: öğrencilere bu okudukları kelimelerin kendilerine ne ifade ettiği sorulur.

Etkinlik 1: Oyunun adı “eşini bul”. Öğrencilere karton kâğıtlarda sulâsî mezid formunda yazılı kelimeler dağıtılır. Herkes elindekinin eşi olan kelimeyi bulmaya çalışır (her öğrencinin elinde aynı formda yazılmış ama farklı olan kelime kartları vardır). Tüm kelimeler eşleşinceye kadar oyun devam eder. Eşleşen her çiftten kâğıtları bir arada tutarak anlamını ve babın-formun adını söylemeleri istenir.

Etkinlik 2: “Sıcak sandalye” oyunu oynanır. Sınıf A ve B olarak iki gruba ayrılır ve A grubundan gönüllü bir öğrenci sandalyede sınıfa yüzü dönük olarak oturur. Diğer gruptan bir öğrenci gönüllüye kendilerine verilen kâğıtlardan soru sorar (sorular daha önceden öğretmen tarafından hazırlanır). Soruyu cevaplarsa aynı gruptan, cevaplayamazsa diğer gruptan bir öğrenci ile oyuna devam edilir. En çok soru bilen grup oyunu kazanır.

YABANCI DİL EĞİTİMİNDE BİREYSEL FARKLILIKLARA BİR ÇÖZÜM
ÖNERİSİ

Etkinlik 3: “Dedikodu halkası” oyunu oynanır. Sınıf 1-2 sayılarak iki gruba ayrılır. Lider/öğretmen birinci sıradaki öğrenciye sulâsî mezid bablardan bir kelime söyler, sıranın sonuna kadar kulaktan kulağa fısıldanır. Verilen kelimeyi doğru olarak sona ulaştırın grup kazanır.

Etkinlik 4: Sınıf dörder kişilik gruplara ayrılır. Öğrencilere yazılı metinler dağıtılır. Bazı kelimelerin olduğu yerler boş bırakılmıştır. Müzik çalardan dinlediklerini boşluklara yazmaları söylenir. Doğru olarak yazan grup kazanır.

B- Canlandırma:

Öğrenciler 1-2-3 sayarak beş gruba ayrılır. Her gruba dramatik durum kartları verilir ve canlandırma için 10 dakika süre verilir.

1. Öğretmen-öğrenciler: Öğretmen dersi süresinde bitirmek ister. Öğrenci ise aç olduğunu söyleyerek dersin erken bitmesini ister. Canlandırma sırasında اَفْعَل-يَفْعَل-إِفْعَال-اَفْعَل kelimeleri kullanılır.

2. Kantin görevlisi-öğrenci: Öğrenci derse geç kalmamak için görevliden daha hızlı davranmasını ister. Kantin görevlisi: Kendisinden önce çok bekleyen olduğunu, sessizce sırasını beklemesini ister. Canlandırma sırasında مَفْعَل-مَفْعَل-اَفْعَل kelimeleri kullanılır.

3. Dolmuş şoförü-öğrenci: Öğrenci derse geç kalacak, o nedenle şoförün artık hareket etmesini istiyor. Şoför ise dolmuş dolmadan olmaz diyor. Canlandırma kelimeleri فَعْل-يَفْعَل-تَفْعِيل-فَعْل kelimeleri kullanılır.

4. Bina temizlik görevlisi-öğretmen: Öğretmen odasının temizlenmesini istiyor. Görevli bugün çok yoğun olduğunu yetiştirse temizleyeceğini yoksa yarına kalacağını söylüyor. Kelimeler فَعْل-مَفْعَل-مَفْعَل kelimeleri kullanılır.

5. Öğretmen-öğrenci: Öğrenci derse geç geldiği için öğretmen sınıfa almak istemez. Öğrenci arkadaşı rahatsızlandığı için geç kaldığını söyler, derse katılmak ister. Kelimeler فاعل-يُفَاعِل-مفاعلة-فاعِل-مفاعِل kelimeleri kullanılır.

Etkinlik 5: (Meyve sepeti oyunundan uyarlanmıştır) Lider/öğretmen katılımcılardan çember olmalarını ister. Katılımcılardan 1-2-3 saymaları istenir, اَفْعَال-تَفْعِيل-مفاعلة olarak

gruplara ayrılırlar. Gönüllü bir ebe seçilir, ebe bu ifadelerden bir tanesini söyler ve yer değiştirilir. Ebe bu sırada kendine bir yer kapmaya çalışır, ortada kalan ebe olur. Ebe sonrasında iki ifade daha söyleyerek yer değiştirilir. Ebe bablar dediğinde ise herkes yer değiştirir. Oyun bu şekilde devam eder.

C- Değerlendirme:

Etkinlik 6: Sulâsinin mezidi olan bir harfle artırılmış rubâ'î bablardan çeşitli formlarda ve her biri farklı kelimelerden yazılmış kâğıtlar öğrencilere dağıtılır ve öğrencilerden aynı gruba ait olanları yerde bulunan yazılı kartonlar üzerinde bir araya getirip sıralamaları istenir.

Etkinlik 7: Etkinlik 6'nın devamı niteliğinde olan bu çalışmada öğrencilerden az önce sıraladıkları kelimelerden eksik olan formları boş olarak verilen kâğıtlara kendilerinin yazmaları istenir.

Etkinlik 8: Öğrencilerden içinde bu bablardan en az birinin geçtiği slogan cümle yazmaları istenir.

Ölçüt: Öğrenci okuduğu bir metinde sulâsinin mezidi olan bir harfle artırılmış rubâ'î bab formunda gelen kelimeleri tanır, bilir.

Yöntem

Bu çalışma tek denekli deneysel bir araştırmadır. Deneysel araştırmalar, kısaca grup ya da grupların (deney-kontrol) denenerek sonuçlarının sistematik olarak ortaya konulduğu, gözleme dayalı çalışmalardır (Büyüköztürk vd., 2014). Bu araştırma için ilk olarak konu ile ilgili literatür taraması yapılmıştır. Yabancı dil öğretim yöntem ve teknikleri, eğitsel yaratıcı drama ve dil öğretiminde drama ile ilgili Türkçe ve yabancı dilde yazılmış kaynaklar incelenmiş ve kuramsal çerçeve oluşturulmuştur. Elde edilen verilerden yola çıkılarak ders planı hazırlanmış ve grup üzerinde bu ders planı uygulanmıştır.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmaya Kırıkkale Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Mütercim-Tercümanlık (Arapça) öğrencilerinden bir grup öğrenci katılmıştır. Yaratıcı dramının öğretim yöntemi olarak kullanıldığı

YABANCI DİL EĞİTİMİNDE BİREYSEL FARKLILIKLARA BİR ÇÖZÜM ÖNERİSİ

“sulâsînin mezidi olan bir harfle artırılmış rubâ‘î bablar” konulu bir ders yapılandırılmış ve 90 dakikalık ders buna göre işlenmiştir.

Bulgu ve Yorumlar

Ders sonunda öğrencilerden yazılı ve sözlü olarak alınan dönütler doğrultusunda bu araştırmanın sonucunda ortaya çıkan görüşler şu şekilde sıralanabilir:

1. İkinci yabancı dil olarak Arapça dersi öğretiminde yaratıcı drama yöntemini kullanmak akademik başarıyı olumlu yönde etkilemektedir.

2. Öğretmenin lider/rehber rolünde olması, öğrencinin ise hata yapma kaygısının yok denecek düzeyde olması süreci olumlu katkılar sağlamıştır. Öğrenciler gönüllü olarak ve istekli bir şekilde eğitim sürecine katılmışlardır.

3. Süreç sonunda iki türlü değerlendirme yapılmıştır. Bu değerlendirmelerden birinde sürecin değerlendirilmesi diğerinde öğrencilerin kendilerini değerlendirmeleri istenmiştir. Öğrenciler süreç ile ilgili; farklı bir deneyim yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Ezber yapılmadan, oyun oynayarak da bir gramer konusunun öğrenilebildiğini dile getirmişlerdir. Öğrenci grupları oluşturmak için tercih edilen yöntemin öğrenciler arasındaki ilişkiyi geliştirmede olumlu sonuçları gözlenmiştir. Bir oyunda rakip olan öğrencilerin diğer oyunda aynı gruba ait olmaları aralarındaki iletişimi güçlendirmiştir. Kendileri ile ilgili değerlendirmede öğrenciler; çoğunlukla yeni bir şey öğrendiklerini belirtmişlerdir. Bütün öğrencilerin vurgu yaptıkları konu ise eğlenerek, oyun oynayarak da eğitim-öğretim sürecinin yürütülebileceği olmuştur.

4. Ders planı yapılandırılırken okuma-yazma-dinleme ve konuşma etkinlikleri ve bunların eğitim sürecinde kullanılması göz önünde bulundurulmuştur. Bu sayede bireysel farklılıkların öğrenme sürecini olumsuz etkilemesi önlenmeye çalışılmıştır. Bununla ilgili olarak öğrenciler olumlu duygularını ifade etmişlerdir.

Sonuç

Yabancı dil eğitiminde yaratıcı dramanın yöntem olarak kullanıldığı bu derste, bu yöntemin öğrencide derse katılma konusunda olumlu sonuçlar ortaya çıkardığı gözlenmiştir. Daha önceden düz anlatım, ezber yapma ve soru-cevap gibi geleneksel yöntem ile işlenen derslerde çekingen tavırlı öğrencilerin oyun sürecine gönüllü katıldıkları ve kendi gruplarının kazanmaları için çabaladıkları görülmüştür. Ayrıca öğrencilerde birlikte çalışma-grup dinamiği geliştirme davranışlarında olumlu gelişmeler gözlenmiştir. Daha önceden derse katılma konusunda güçlük yaşayan öğrenciler olumlu benlik algısı geliştirmişler, kendilerini tanımışlardır. Bu sürecin öğrenmeyi kolaylaştırıcı bir etkisi olduğunu söylemek mümkündür.

Arapçanın ikinci yabancı dil olarak öğretilmesinde yaratıcı dramanın yöntem olarak kullanılmasının olumlu sonuçları gözlenmiştir. Öğrenciler derse hem zihinsel hem de bedensel olarak aktif bir biçimde katılmışlardır. Bu durum eğitimci açısından değerlendirildiğinde dersin hedeflerine ulaşmada kolaylaştırıcı bir unsur olmuştur. Ayrıca öğrenciler grup çalışmasına dahil olmuşlardır. Bu kazanımların yanı sıra sorumluluk almışlardır. Eğitimde yaratıcı drama sürecinin özünü oluşturan oyunsu süreçler, öğrencilerin kendilerini daha özgür bir ortamda hissederek derse ilişkin akademik kaygılarını azaltmıştır.

Sonuç olarak eğitimde yaratıcı drama yöntemi, öğrenciyi bedensel ve zihinsel olarak aktif kılarak çok yönlü bir öğrenme gerçekleştirmektedir. Ayrıca geleneksel yöntemlere göre öğrenci dikkatini ve edinilen bilgilerin kalıcılığını daha uzun süre canlı tutmaktadır.

KAYNAKÇA

Adıgüzel, Ö. (2014). *Eğitimde yaratıcı drama*. Ankara. Pegem Akademi.

Atallah, E. (2005). *Mu'cem el-Mustalahât el-Kavâ'idıyye el-Klasikiyye*. Lübnan. Mektebet Lübnan Nâşirîn

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, İ., Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*.(16. Bs.). Ankara: Pegem Akademi

Ekici, G. (2002). *Gregorc öğrenme stili ölçeği*. Eğitim ve Bilim. C.27. S.123(42-47).

Güven, M., Kürüm, D. (2006). *Öğrenme stilleri ve eleştirel düşünme arasındaki ilişkiye genel bir bakış*. Sosyal Bilimler Dergisi. <https://earsiv.anadolu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/11421/430/342576.pdf?sequence=1&isAllowed=y> 05.03.2016 tarihinde erişilmiştir.

İşler, E. vd. (2011). *Hayya netea 'llem el-a'rabıyya 12*. MEB Devlet Kitapları. 2. Baskı. Ankara.

Larsen-Freeman, D. (2001). *Techniques and principles in language teaching (Second edition)*. Oxford: Oxford University Press.

Maden, S. (2010). *Türkçe öğretiminde drama yönteminin gerekliliği*. TÜBAR-XXVII

Paker, T. (2015). *İletişimsel dil öğretim yöntemi*. Ed. Nilüfer Bekleyen. Pegem Akademi. Ankara.

Richards, J.C., Rodgers, T.S. (2001). *Approaches and methods in language teaching (Second edition)*. Cambridge: Cambridge University Press.

Üstündağ, T. (2010). *Tamer Levent'e armağan yaratıcı drama (1999-2002 yazılar)*. Ed. Ömer Adıgüzel. Naturel yayınları. Ankara.

Veznedaroğlu, R.L., Özgür, A.O. (2005). *Öğrenme stilleri: tanımlamalar, modeller ve işlevleri*. İlköğretim-online.

Yaman, B. (2005). *Senaryo tabanlı öğrenme yaklaşımına (stöy) dayalı eğitimde drama yönteminin, ilköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama başarılarına etkisi*. Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C.14, S.2(465-482).